

foribus nostris, ut praefertur reservatorum, Magistratus pro tempore Nos, aut Romanum Pontificem pro tempore existentem de hujusmodi vacatione certiores facere, ac pro alterius, in defuncti locum, surrogatione, supplicare tenebitur: Si vero defunctus de numero quinquaginta quinque ad Consilii electionem spectantium fuerit, volumus similiter, ut idem Consilium, ad surrogationem alterius in locum defuncti, libere, servata hac forma, devenire possit, & debeat: proposita nimirum per Magistratum in primo Consilio vacatione loci, sive locorum, quot quot fuerint, quilibet Consiliarius, qui voluerit aliquem, aut aliquos pro ratione locorum vacantium, sive de eadem cujuscumque defuncti familia, sive de alia, dummodo requisitas qualitates habeat, vel habeant, prout libuerit, libere nominare poterit, & recepta per Secretarium ejusdem Consilii cujusque Consiliarii nominatione, omnes nominati per scrutinia examinabuntur, & illi subiciantur, & qui majori votorum numero superior, aut superiores erunt, is, vel ii ad locum, seu loca vacantia electi, & surrogati censentur.

Quomodo de triennio in triennium faciendae renovatio.

§.7. Porro hujus Consilii renovationem de triennio in triennium sic faciendam esse perpetuo ordinamus: Viginti septem Consiliarii nostrae, & Successorum nostrorum electioni reservati, in totidem ex eisdem, aut aliis arbitrio nostro, & successorum nostrorum eligendis Familiis, mutabuntur: Alii vero quinquaginta quinque, & reliqui decem & octo in diversas personas, diversaeque familias per ipsum Consilium omnino mutari debebunt. Volumus autem, ut tam personae, quam Familiae, quae uno triennio, etiam per viam surrogationis in locum defunctorum, in praedicto Consilio locum habuerint, altero triennio immediate sequenti a Consiliarii officio vacare debeant. Fine igitur cujusque triennii adveniente, per unum mensem ante hujusmodi finem, Magistratus Nobis, aut Romano Pontifici pro tempore existenti, pro nova electione viginti septem priorum Consiliariorum supplicare teneatur: nec non Consilio electionem aliorum quinquaginta quinque proponere, & supradictis Artium Universitatibus electionem reliquorum decem, & octo Consiliariorum intimare curabunt. Electionem autem dictorum quinquaginta quinque Consiliariorum sic fieri debere ordinamus: Consilio legitime ad hunc effectum congregato, quilibet tam de Magistratu, quam ex Consiliariis, unum, qui antecedenti triennio in Consilio locum non habuerit, neque de Familia alicujus eorum, qui locum hujusmodi habuerunt, existat, & qui requisitas qualitates habeat, Secretario Communitatis seorsim nominare poterit, receptaque hujusmodi nominatione, omnes nominati scrutinio subiciantur, & finito scrutinio, antequam particularium nomina publicentur, ii demum usque ad numerum quinquaginta quinque in Consiliarios sequentis triennii electi censentur,

qui plura Consiliariorum praesentium vota habuerint, & si in primo scrutinio numerus hujusmodi quinquaginta quinque impletus non fuerit, tunc ad novam aliorum, qui supererunt nominationem, & novum scrutinium, eisdem modo, & forma servatis, procedi volumus. Artium vero Universitates intra decem dies post intimationem per Magistratum ipsis, ut praefertur, factam, ad electionem aliorum trium ex qualibet earum Consiliariorum, de diversis tamen Familiis, formam in hujusmodi electionibus servari solitam observando, omnino deveniant, eaque facta capita ipsarum Universitatum, praedicto Magistratui electorum nomina praesentent, sicque electi, dummodo requisitas qualitates habuerint, quod iudicio Magistratus pro tempore existentis relinquimus, in Consilio praedicto, futuro triennio, locum habebunt.

Deputatio Magistratus.

§.8. Magistratus ex corpore Consilii eligatur, sitque decem personarum, quarum novem Sapientes, & unus, qui erit caput eorum, Judex Sapientum, nuncupentur: hi per annum tantum in Magistratu persistant; nec aliquis possit iterum, eodem durante triennio ad Magistratum assumi. Judex ipse Sapientum ex numero viginti septem priorum Consiliariorum nostrae, & Romani Pontificis pro tempore existentis electioni reservatorum: septem autem Sapientes, ex numero quinquaginta quinque posteriorum, & reliqui duo Sapientes de numero reliquorum decem & octo posteriorum Consiliariorum semper eligi debeant; sed hanc Judicis, & Sapientum electionem a toto Consilio legitime congregato, per decem saltem dies ante tempus ingressus novi Magistratus sic fieri debere statuimus.

Forma eligendi Magistratum.

§.9. Judex Sapientum, aut de ipsius ordine Secretarius Communitatis, Consilio electionem faciendam esse, significare debeat, atque Consiliarios monebit, ut in hujusmodi electione id demum, quod ad publicam utilitatem, & commune bonum pertinet, intueatur, illiusque dumtaxat rationem habeatur, ac postea primi viginti septem Consiliarii scrutinio subiciantur, & is, qui plura vota praeteris, etiam ad medietatem eorum, qui ibi praesentes fuerint, non ascendente, sit, & esse debeat Judex Sapientum. Pari modo pro electione septem Sapientum quinquaginta quinque posteriores Consiliarii scrutinio subiciantur, & ii usque ad numerum septem, in quos plura vota consenserint, in Sapientes electi sint, & esse censentur. Denique, facto simili scrutinio decem, & octo Consiliariorum Artistarum, duo ex illis in votorum numero caeteris superiores, ad Magistratum Sapientum assumantur; in fine autem triennii, ne contingat, in mutatione Consilii deficere Magistratum, post factam Consilii renovationem, Judex, & Sapientes ejus temporis per decem dies, ante finem eorum Magistratus, novum Consilium congregare, & per ipsum Consilium Magistratum pro anno futuro, supradictis modo,

modo, & forma servatis, successive eligi curabunt.

De Consultore Magistratus.

§.10. Consultor Sapientum ex Doctoribus Collegii, juxta solitum, esse debeat, & per Magistratum pro majori parte votorum eligatur. Is per annum, simul cum Magistratu, officio suo, intra limites, ac terminos auctoritatis Judicis, ac Sapientibus praedictis, ut infra dicitur, attributae, fungi debeat.

Magistratus quando officium suum debeat inchoare.

§.11. Judex, & Sapientes prima vice electi, Magistratum ipso die Vigiliae Festivitate Sanctorum Petri, & Pauli post Vesperas inire, seu inchoare debebunt, quo die non solum ipsi Judex, & Sapientes, sed omnes Consiliarii in Ecclesia ad hoc designata, coram nostro, & Sedis Apostolicae, pro tempore ibidem existente Legato, seu Vice-Legato, fidelitatis juramentum in forma praescribenda, solemniter praestabunt, & tunc Magistratus, & Consiliariorum tempus initium habeat, & eodem die, quolibet anno Magistratus, & singulo triennio novum Consilium ingressum faciet, & juramentum in eadem forma, in manibus ejusdem Legati, seu Vice-Legati praestabunt.

Habitus Magistratus, residentiae, & familiae.

§.12. Judex Sapientum induat Lacernam, seu vestem sericeam violacei coloris, longam usque ad genua, cum manicis infatis: Sapientes autem sagis, seu palliis nigris sericeis utantur, & si fuerint Doctores, vestes thalares pariter sericeas nigri coloris induant: Verum duo ultimi sapientes arte stae lanceis tantum palliis uti possint. Magistratus quotidie in Palatio resideant, ibidem saltem de mane comedant cum provisione, & familia illis assignandis, ipseque Judex, aut aliquis Sapientum nunquam domo exeat, aut Civitatem obambulet solus, nisi privatim, & sine habitu Magistratus, & tunc etiam minus, quam fieri poterit: locus autem eorum residentiae is erit, qui de mandato nostro illis assignabitur. Eorum vestisequi, & familiares solitum amictum versicolore, quem Livream vocant, ejusdem Communitatis gestent.

Statuta pro congregando, & valide habendo Consilio.

§.13. Consilium nunquam, in scio nostro, & Sedis Apostolicae de latere Legato, seu Vice-Legato, aut alio dictae Civitatis Governatore, seu primario Superiore pro Sede Apostolica Ferrariae pro tempore existente, congregari, neque in illo aliquid proponi, aut scrutinio subijci sine ejusdem Superioris interventu, & consensu poterit, alioquin totum id, quod attentatum fuerit, ipso jure nullum, irritum, & invalidum sit, & esse censetur. Ad Consilium igitur convocandum, Judex sapientum per unum saltem diem ante, aut per illud temporis spatium, quod negotia ferent, Legatum, seu Vice-Legatum, aut Governatorem, seu alium Superiorem praedictum certiore faciet de convocazione faciendae dicti Consilii, & de negotiis in illo tractandis, & ab eodem licentiam petet, qua habita, idem Judex Consilium intimari curabit, mandans pulsari Campanam Vespere antecedenti pro mane subsequenti, aut mane pro sequenti

vespere, & ipsa etiam congregandi Consilii hora, ut hujusmodi Campanae signo omnes Consiliarii ad illud se accersitos sciant, & intelligant, quod loco legitime intimationis esse, & ad accusandum legitime cujusque negligentis contumaciam sufficere volumus. Post hujusmodi Campanae signum, Consilium legitime congregatum cum potestate deliberandi, & statuendi censetur, quotiescumque ex toto numero centum consiliariorum sexaginta sex convenierint, cum interventu Superioris, ultra Magistratum, qui semper saltem pro majori parte Sapientum interesse debeat: qui vero per infirmitatem, absentiam, aut aliam legitimam causam a Superiore approbandam, non impediti, ad Consilium non accesserint, quilibet vice multam arbitrio Magistratus, non tamen ultra unum scutum declarandam, Massario Communitatis persolvant, nec quisquam eorum aliquod munus Communitatis obire, aut ad Magistratum, aut aliud officium eligi possit, donec hujusmodi multam integre persolverit, & si de eo electionem aliquam fieri contingat, nisi per totum diem sequentem dictam poenam solverit, electio facta nulla, & invalida existat, & eventibus casibus gravibus in consilio tractandis, qui celerem deliberationem requirunt, aut in casu gravis contumaciae, Consiliariorum Magistratus, eandem poenam, ejus arbitrio, augere poterit, dummodo dicta poena, quilibet vice, & pro quolibet persona duo scuta non excedat.

Locus unicuique in Congregationibus assignatus.

§.14. Magistratus in loco eminenti suam sessionem habere debeat, & praedictus Superior supra Judicem Sapientum sedebit: juxta pedes Magistratus sedebunt Secretarius, Notarius, & alii Communitatis Ministri, & Officiales, qui tamen votum non habeant, nisi ex Consiliariis fuerint. Post Magistratum sedebunt Consiliarii, juxta eorum gradus, seu aetatem, aut sine aliquo ordine promiscue, prout contigerit, quo casu, nemini, ut supra dictum est, circa praerogativas, ac praeremittas tam in consilio, quam in aliis occasionibus, & locis extra illud praedictum ullo modo censetur: artibus tamen loca sessionis post alios omnes nominatim assignentur.

Modus in tractandis negociis servandus.

§.15. Pro tractandis negociis in Consilio hic modus servabitur, Magistratus pro majori parte votorum concors, & cum Superioris supradicti consensu negocia tractanda per Secretarium Consilio cum informatione ad negociorum cognitionem necessaria proponi curabit. Factis propositionibus, singuli Consiliarii, incipientes priores viginti septem, & post eos alii secundum ordinem praescriptum in suggesto ad hunc effectum deputato, suam sententiam edicere poterunt, & proponere, quid quisque in proposita materia expediens esse judicaverit: extra tamen suggestum, nemo in consilio sententiam dicat. Secretarius autem in singulorum dicta, vel saltem eorum substantiam diligenter, & fideliter in scriptis redigat, ut supra his scrutinium haberi

valeat. Scrutinium autem cum Pyxide, & Lapillis, seu Pilis, secundum modum prescribendum per suffragia, seu vota secreta habeatur: in omnibus electionibus major votorum Consiliariorum presentium numerus attendatur. In ceteris vero casibus generis deliberationibus, pro resolutionibus obtinendis, dispositio juris communis observetur. Sapientes, & Consiliiarii omnium ordinum aequale votum habebunt, praeter Judicem sapientum, cui pro dignitate in Consilio duo vota concedimus: in Magistratu vero, & inter Sapientes simplex tantum votum haberi debeat. Post dictam, seu expositam a quocumque voluerit, suam in suggesta sententiam, Magistratus pro majori parte, ut supra, concors eam sententiam, quae illis utilior, & gravior consilio fore videbitur, scrutinio subijci curabunt, & nisi proposita consultatio pro votorum numero legitime approbetur, aliorum consultationes ad similem Magistratus electionem, eodem modo, scrutinio subijciuntur. Quotiescumque contigerit paria vota inter duas, aut plures personas, de quibus pro electionibus, aut aliis de causis scrutinium factum fuerit, convenire, ipsi concurrentes iterum scrutinio subijciuntur, & eorum alter, in quem plura vota conferent, electus sit, & esse censetur. In concursu plurium personarum ad eandem electionem, veluti in renovatione Consilii, in electione Magistratus, & similibus, prius de omnibus nominatis scrutinium fiat, quam aliquorum vota publicentur. Nominati, aut aliter interesse habentes votum dare non possunt: quinimo, ut quisque liberius consilium dare valeat, e Consilio exeant, & foris permaneant, donec de ipsis, & eorum negotiis tractatum fuerit: Secretarius, qui sententias Consiliariorum in libro ad hoc nominatum destinato descriperit, in eodem libro scrutinia, & deliberationes tam obtenta, quam non obtenta, pariter describat, & ex eo ad alium librum, veluti a diurno ad Magistralem nuncupatum, scrutinia obtenta reportando ipsa decreta, & deliberationes factas per extensum, non tamquam sententias privatas, aut vota unius particularis, sed tamquam communes resolutiones totius Consilii adnotabit.

Quae sit Judicis auctoritas & quae facultas.

§.15. Judex sapientum solus, & sine sapientibus solitam auctoritatem sibi concessam a statuto, seu consuetudine in causis civilibus inter privatos tam Cives, quam Artistas, & Comitativos, & pro causa privata tantum in causis civilibus etiam Hebraeorum, & in fraudibus Artistarum circa eorum artes in casu reversus, aut alio modo sibi ab eisdem statutis permisso, exercere possit, exceptis tamen casibus, in quibus poena corporis afflictiva venerit imponenda, de qua tamen, cum voto totius Magistratus, & usque ad poenam ictuum funis inclusive, nisi pro personis vilibus, in casibus, qui dilationem, seu moram non patientur, ut sint ceteris exemplo, deliberare debeat, & in huiusmodi poena irroganda semper cum praedicti Legati, seu Vice-

Legati licentia, executioni demandari debeat. In omnibus negotiis publicum bonum Civitatis, aut utilitatem Communitatis respicientibus, aut quovis modo concernentibus, Judex solus sine sapientibus tractare, vel deliberare non possit, sed universus Magistratus insimul in his plenam habeat auctoritatem.

Facultates Magistratus.

§.16. Ad Magistratum huiusmodi pertineat simul cum Judicibus, & Praefectis Annona pro temporum qualitate, omnia ipsius Annona negotia, commensus, provisiones, constitutio pretii frumentorum, & bladorum, ceterorumque Annona generum, nec non superintendencia omnium artium pro eorum commercio, & negotiatione, & etiam omnium Communitatis officiorum, tam in statutis comprehensorum, quam aliorum ordinariorum, & extraordinariorum, quocumque modo ab ipsa Communitate dependentium: in constituendo tamen frumentorum pretio, & in provisionibus alicujus momenti ad Annonam pertinentibus, & in casibus gravioribus bonum gubernium totius Civitatis concernentibus, Magistratus, inscio nostro, & Sedis Apostolicae pro tempore existente Legato, seu Vice-Legato, ac sine illius consensu, nihil statuatur, publicent, aut executioni demandent. Officiales item Deputati, ac Ministri super aquis, auctoritati Judicis, & sapientum subalternati, seu subiecti, ut infra, suo loco dicetur, existant. Judex sapientum solus mandata pro solutionibus ordinaris in Tabella descriptis, & per consilium stabilitis, subscribere, seu expedire poterit: sed in rebus, & occasionebus extraordinariis nullas expensas facere, neque mandata subscribere, aut expedire pro quacumque etiam minima quantitate valeat. Magistratus insimul pro servitiis Communitatis, & negotiorum publicorum extraordinarie, usque ad summam centum librarum, in quacumque urgente occasione, quae consilium expectare non possit, & usque ad summam viginti quinque librarum, prout iis opportunum videbitur in quacumque occasione publica exponere valeat, sed quodcumque de huiusmodi extraordinariis expensis tractabitur, deliberatio per viam scrutini per vota secreta in consilio capiatur, nec idem consilium huiusmodi deliberationem, viva voce, aut alio modo, sub poena restitutionis de eorum, qui in dicto consilio intervenerunt, proprio, capere possit.

Facultates Consilii.

§.17. Ad idem consilium, praeter electionem Magistratus, & novi consilii de triennio in triennium, ut supra faciendam, electionem etiam quorumcumque Oratorum, sive Internunciorum Ordinariorum, & extraordinariorum ad quaecumque loca destinandorum, nec non etiam Advocati, Procuratoris, Notarii, Secretarii, Thesaurarii, qui Depositarius vocabitur, Magistrati rationum, & ceterorum omnium Officialium, & Ministrorum Communitatis, qui antea a Judice sapientum, aut a sapientibus omnibus eligi consueverant, de cate-

ro spectare declaramus: electionem vero Consilioris, qui ab ipso Magistratu, ut supra dispositum est, dependere debet, ab eodem Magistratu fieri debere volumus. Eisdem Consilio etiam concedimus electionem Judicis Communitatis, Judicis Bladorum, Consulium, aut Praefectorum Annona, Syndici Palatii, Judicum Fori Mercatorum, Judicis Massariae, Massarii Communitatis, Praefectis Registri, Deputatorum super pondere Farinae, Officialium damnorum datorum, & generaliter omnium Officialium, de quibus fit mentio in statutis Civitatis Ferrariae, exceptis tamen Praetore, seu Potestate in forma antiqua, Judicibus maleficiorum, & Judice appellationum, quorum electionem Nobis, & Apostolica Sedi specialiter reservamus. Notarii quoque praedictorum Judicum, & Officialium a praedicto consilio eligantur, qui non teneantur propterea aliquam pecuniam summam Camerae nostrae Apostolicae solvere, aut respondere. Ad idem consilium pertineat electio Reformatorem Universitatis studii generalis Discipulorum, & Lectorum publicorum in quacumque disciplina, cum ea stipendii assignatione, quae eidem consilio videbitur, nec non etiam electio Auditorum Rotae, quam Nos in Civitate Ferrariae, Camerae nostrae Apostolicae impensis, erigere intendimus, dummodo tamen electio fiat de personis, quae non sint ex Civitate, & Ducatu nostro Ferrariensi, sed nihilominus Status nostri Ecclesiastici subditi omnino existant, & alias conditiones habeant, quae in ipsa Rotae erectione latius exprimentur. Familia Magistratus ab eodem consilio similiter eligatur, sed a solo Magistratu, cum illi videbitur, dimitti valeat.

Communitati Ferrariae data auctoritas eligendi Potestates, & Notarios terrarum, quae hic recensentur.

§.18. Cumque Nos eidem Communitati, & hominibus dictae Civitatis Ferrariae facultatem eligendi Potestates, & Notarios infra scriptarum Terrarum, & Locorum in Territorio Ferrariensi in perpetuum concedere intendamus, prout per praesentes concedimus, videlicet, Portus Bondeni, Stellatae, & Figaroli simul unitas, Massa fiscalia, Milliaris, Francolini, & Garofali, pro cognitione tamen causarum civilium tantum: volumus, ut idem Consilium electionem Potestatum, & Notariorum praedictorum faciat, factaque electione, Potestates, & Notarii a nostro, & Sedis Apostolicae Legato, seu Vice-Legato prius approbentur, & deinde cum literis patentibus ejusdem Judicis sapientum admittantur: qui ad praedictas potestarias eligendi erunt, Doctores Collegii, aut Cives Ferrarienses, pro qualitate locorum, esse debeant: Notarii vero ex Collegio Notariorum assumantur: sed neque hi, neque illi, aut alii quicumque Officiales, quorum electio ad Communitatem pertinebit, debeant ultra annum eligi, nec in officio permanere, neque idem consilium tempus huiusmodi aliquo modo valeat prorogare. Excipimus tamen Ministros particulares Communitatis, veluti Secretarium, Massarium, & omnes de familia Magistratus, qui arbi-

trio Consilii in eorum officiis permanere possint. Excipimus quoque Reformatores studii, ac Lectores, Auditores Rotae, ac Oratores, seu Internuncios, qui in eorum muneribus, & legationibus, prout opus fuerit, arbitrio consilii, pariter permanere valeant.

Quae in eodem Consilio sint deliberanda.

§.19. In eodem Consilio deliberationes circa expensas extraordinarias Communitati incumbentes, & circa gubernium reddituum ejusdem Communitatis, tam in iis locandis, quam in quibuscumque aliis dispositionibus de iis faciendis, capiuntur, nec non rationes computorum ab Officialibus exigantur, & similiter in omnem eventum alienationum, seu acquisitionum, & in omnibus aliis occasionebus concernentibus commune bonum, & servitium publicum Civitatis, ultra casus Magistratui nominatim reservatos, quid statuendum, seu faciendum sit, in eodem consilio discutatur, & deliberetur, neque sine consilii deliberatione, collectae extraordinariae continuari, neque ordinariae augeri, nisi pro solutione, & extinctione aris alieni, & pro aliis necessitatibus ab eodem consilio approbandis, ullatenus valeant: sicque, & non aliter in omnibus, & singulis supradictis faciendum, & observandum perpetuo esse, & fore, ac irritum, & inane quid quid fecus super his a quoquam, quavis auctoritate, quomodolibet contigerit attentari, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, statuimus, decernimus, declaramus, mandamus, & ordinamus.

Privilegia eidem Communitati concessa.

§.20. Praeterea eosdem Communitatem, & homines amplioribus favoribus, & gratiis prosequi volentes, quaecumque statuta, & ordinationes ejusdem Communitatis, licita tamen, & honesta, & Sac. Canonibus, Concilioque Tridentino decretis, ac libertati ecclesiasticae, debitaque Nobis, & Apostolicae Sedi obedientia: donationes quoque ipsi Communitati, & hominibus per dilectum filium nostrum Petrum, S. Nicolai in Carcere Diaconum Cardinalem Aldobrandinum nuncupatum, nostrum secundum carnem ex fratre germano nepotem, in Civitate, & Ducatu nostris Ferrariensi, nostrum, & Apostolicae Sedis de latere Legatum, & totius Status nostri Ecclesiastici generalem superintendentem, factas, de proventibus damnorum datorum, de appaltu fornacis vitrorum, nec non de appaltu collectionis centonum vulgo assumamento, nec non unius Quatreni in singulas libras salis, quorum proventus, ad scuta circiter quatuor millia annuatim ascendunt; hanc tamen quatreni salis ad nostrum, & Sedis Apostolicae beneplacitum, ceteras vero supradictas donationes perpetuo, auctoritate, & tenore praedictis confirmamus, & approbamus, illisque perpetuae, & inviolabilis Apostolicae firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos juris, & facti, ac solemnitatum etiam substantialium, & alios quoscumque defectus, si qui in eisdem intervenerint, supplemus, ac de novo, quatenus opus sit, proventus nimis.

nimirum damnorum datorum, ac Appaltus Fornacium Vitorum, & Appaltus collectionis Centonum, perpetuo, Quatreni vero salis ad Nostrum, & Sedis prædictæ beneplacitum, donamus, & elargimur: & ulterius eidem Communitati, & hominibus Appaltum antiquum pellium, cum solitis datis annexis, annonæ, & Carnis, qui nuncupantur vini, & musti, eodem modo, quo novissime exigebantur, quorum redditus viginti quinque, aut viginti sex scutorum millia annuatim constituere poterunt, perpetuo: nec non etiam facultatem extrahendi ex Civitate, & Comitatu Ferrariæ quæcumque Frumenta, Blada, & Legumina, quæ usui dictæ Civitatis, & Comitatus super sint, eaque ad quæcumque loca, etiam extra Statum nostrum Ecclesiasticum libere deferendi, aut extrahi, & deferri faciendi, ad quatuor annos, a futuro anno Domini 1599. incipiendos, quatenus tamen interim Civitas, & Comitatus, aut Status Ecclesiasticus prædicti, illorum penuria non laborent, ita ut huiusmodi extractionem aliis libere vendere valeant auctoritate, & tenore supradictis motu proprio, & ex certa nostra scientia, similiter donamus, & elargimur, ac titulo puræ, perpetuæ, & irrevocabilis donationis, quæ dicitur fieri inter vivos, concedimus. Simili quoque modo datum vulgo dictum della Chiefola, quod ad scuta circiter septingenta singulis annis ascendit pro servitio, & commodo Carceratorum, perpetuo damus, concedimus, & elargimur. Demum pro majori dictæ nostræ Civitatis Ferrariensis honore, ac Legationis Ferrariensis dignitate volumus, ac eadem auctoritate perpetuo statuimus, & ordinamus, ut Civitas Comaclensis, & loca quæcumque tam Romandiola, quam Centi, & Plebis, & alia quæcumque per dilectum filium nobilem virum Casarem Estensem, una cum dicta Civitate Ferrariæ, Nobis, & Sedi Apostolica restituta, posthac perpetuis futuris temporibus Ducatui nostro Ferrariensi unita, & incorporata existere, nec non sub legatione Ferrariensi semper comprehendantur, ac jurisdictioni dicti Ducatus, & nostri, & Apostolicæ Sedis in dicta Civitate pro tempore existentis Legati perpetuo subjaceant.

Derogatio contrariorum

§.21. Non obstantibus fe: re: Symmachi, Pauli II., & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ, & Cameræ Apostolicæ redditibus non alienandis, nec non re. mem. Pii Papæ IV., etiam Prædecessoris nostri de gratiis quæcumque dictæ Cameræ Apostolicæ interesse concernentibus in dicta Camera infra certum tunc expressum tempus registrandis, ita ut presentes literæ, etiam in dicta Camera nunquam registrentur, nihilominus perpetuo validæ, & efficaces existant, ac præfatis Communitati, & hominibus suffragentur, aliisque quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & quibuscumque decretis consistorialibus etiam per Nos quomodocumque, & quodcumque factis, quatenus præmissis in aliquo obtent, ac ejusdem Cameræ, aliisque huius nostræ Civitatis Ferrariensis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Ferrariæ sub Annulo Piscatoris die 15. Junii 1598., Pontificatus nostri Anno VII.

Dat. die 15. Junii 1598. An.VII.

CLXXXIV.

Civitati, & Civibus Comaclensibus nonnulla conceduntur Privilegia.

Ex Regest. in Secret. Brev.

Dilectis filiis Communitati, & Hominibus Civitatis nostræ Comaclen.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Idem, ac devotionis sinceritas, quam erga Nos, & Apostolicam Sedem geritis, in causa nunc præcipue est, ut paternæ nostræ benignitatis gratiis, & favoribus vos complectamur, nec non etiam, ut illa vobis libenter concedamus, quæ vestris commoditatibus fore conspicimus opportuna.

Exordium.

§.1. Vos igitur specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & vestrum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, motu proprio, & ex certa scientia, ac mera liberalitate nostris, ac de Apostolica potestatis plenitudine vobis, quatuor ex Vallibus ad Nos, ac Sedem, & Cameram Apostolicam spectantibus in districtu istius nostræ Civitatis Comaclen. existentibus, eas nimirum, quæ Pedica, Thia, Donna bona, & Campo vulgo nuncupantur, juxta suos notissimos fines, quos hic pro expressis, & specificatis haberi volumus, sitas, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, perpetuo concedimus, & assignamus, vosque de dictis Vallibus investimus, ita ut vobis liceat ipsarum Vallium corporalem, realem, & actualem possessionem, vigore præsentium, propria auctoritate libere apprehendere, ac perpetuo retinere, ac illas libere administrare, & gubernare, ac ex illis fructus, redditus, proventus, & emolumenta, ac jura quæcumque percipere, exigere, & levare, ac in publicos vestre Communitatis, & Civitatis usus, & utilitatem convertere, ac de illis disponere.

Comaclensibus Vallibus hic descriptis concedit.

§.2. Volumus autem, ut Vallis prædictas, sine speciali Sedis Apostolicæ licentia, etiam ex quacumque vestre Communitatis urgentissima necessitate, alienare nullatenus

Injuncto onere persolvendi singulis annis Cameræ Apostolicæ unam Libram Cere,

nus valeatis, utque pro recognitione directi domini Sedis Apostolicæ quotannis unam libram cere albe laboratæ Cameræ nostræ Apostolicæ in festo Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli persolvere teneamini: ac ulterius vobis concedimus, ut prædictæ Valles devolutioni, aut caducitati ex quacumque causa, præterquam in casu rebellionis vestre contra Nos, & Romanam Ecclesiam, quod absit, minime subjaceant.

Decimas vero earundem Vallium Ecclesiæ Cathedralis, & Capituli persolvi statuit.

§.3. Verum, quia, ut accepimus, Cathedralis Ecclesiæ, nec non Capituli, & Canonice hujusmodi portionem ad eos respective pertinentem, a vobis petere, exigere, & levare posse, vosque ad illam integre persolvendam obligatos existere, & fore, ac deficientes etiam censuris, & pœnis Ecclesiasticis, aliisque opportunis juris, & facti remediis cogi, & compelli posse, & debere, sique per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiti debere, ac irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, statuimus, decernimus, & ordinamus.

Communitati nonnulla concedit privilegia.

§.4. Præterea omnibus, & singulis habitatoribus, & incolis Civitatis, & Comitatus Comaclen., ut, pro eorum usu dumtaxat, non autem vendendi causa, ligna mortua, & sine securi in Silva dell' Eliseo nuncupata colligere, & ad eorum proprias domos, seu habitationes deferre possint; nec non tam vobis Communitati, quam cuilibet ex habitatoribus, & incolis præfatis Civitatis prædictæ Comaclen., ejusque Comitatus, & Districtus, ut tam pro usu proprio quæcumque vestrum, quam ad effectum etiam vendendi, & distribuendi eidem incolis, & habitatoribus prædictis pro eorum usu tantum, ut præfertur, non autem exteris, nec extra Civitatem, & Comitatum hujusmodi in quibuscumque videlicet Locis, Civitatibus, Terris, & Villis Ducatus nostri Ferrariensis, frumentum, vinum, blada, legumina, & quodcumque aliud annonæ, vestium, & mercium genus, ad victum, & vestitum, nec non etiam ad alios usus illis necessarium, absque ulla solutione Gabellæ, tam

pro parte emptorum, quam pro parte venditorum solven., libere, & licite emere, nec non etiam ex eisdem Locis, Civitatibus, Terris, & Villis ejusdem Ducatus nostri Ferrariensis similiter frumentum, vinum, blada, legumina, & quodcumque aliud, ut præfertur, annonæ, vestiarum, & mercium genus ad victum, & vestitum, nec non etiam ad alios usus illis necessarium, solutis tamen Gabellis huc usque a Comaclensibus de loco ad locum Communitatibus solvi solitis, & quoad frumentum, cum licentia dilecti filii nostri, & Apostolicæ Sedis in Civitate, & Ducatu Ferrariensis, de latere Legati, seu ejus Vice-Legati, aut Gubernatoris pro tempore existentis, quæ vobis gratis concedi debeat; ex alius vero locis Status nostri Ecclesiastici, cum licentia Superioris illius Provincia, unde extractio fiet, quæ pariter gratis concedi debeat. Sed ad evitandas fraudes illis etiam attestatio Gubernatoris pro tempore existentis Civitatis, & Comitatus Comaclensis accedat, sub solutione tamen debita, & fieri consueta ratione extractionis frumenti, & bladorum de Provincia ad Provinciam, quoad portionem ad thesaurarium cujusque Provinciae dumtaxat tangentem, non autem quoad ratam ad Cameram Apostolicam pertinentem, quam ex nunc, prout ex tunc, & e contra cuicumque vestrum, & aliorum prædictorum gratiose in perpetuum remittimus, & condonamus, & solutis, ut præfertur, solitis Gabellis, Communitatibus, & Universitatibus solvi consuetis, libere extrahere, & ad dictam Civitatem Comaclen. deferre possitis, & valeatis, ac possint, & valeant: nec non etiam, ut quilibet ex Civitate Comaclen. oriundus in quibuscumque Civitatibus, Terris, & Locis Status nostri Ecclesiastici, in quibus ipsi bona stabilia possident, æque ac alii Civives originarii, sine tamen præjudicio eorum solitorum, tractari debeat, utque cuilibet eorum fructus in propriis Prædiis, & Terris collectos, dimissa in locis prædictis respective quarta parte frumentorum, & bladorum pro abundantia, ac etiam semine, extrahere, & ad prædictam Civitatem Comaclen. deferre liceat, nec super præmissis ab aliquibus quavis auctoritate fungentibus, & functuris quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari possitis, aut aliquis particulariter possit, auctoritate, & tenore prædictis, perpetuo concedimus, & indulgemus.

Consilium Civitatis confirmat.

§.5. Præterea Consilium vestre Communitatis eo modo, quo nunc existit, addito tamen semper interventu Gubernatoris pro tempore existentis dictæ Civitatis, sine quo etiam congregari non possit, neque deliberationem aliquam suscipere valeat, ac mutato etiam juramento in eodem Consilio præfari solito, quod deinceps Nobis, & pro tempore existenti Romano Pontifici, ac Sedi Apostolicæ præfari volumus, ac etiam statuta quæcumque ejusdem vestre Communitatis, quatenus tamen in usu existant, & licita sint, & honesta, ac

Sacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis, nec non nostris, & Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum Constitutionibus, ac libertati Ecclesiasticae, ac S.R.E. Sedique Apostolicae debitæ obedientiæ, ac fidelitati non adferentur, auctoritate, & tenore prædictis perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, ac inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui in eisdem intervererint, supplemus.

§.6. Non obstantibus sæ. re. Pauli Papæ II., & aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, de rebus Ecclesiæ, & Camere Apostolicæ non alienandis, aliisque Constitutionibus Apostolicis, ac ipsius Camere etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Ferrariæ sub Annulo Piscatoris die 18. Julii 1598., Pontificatus nostri Anno VII.

CLXXXV.

Ex Regest. in Secret. brev. Similis Concessio Privilegiorum Communitati Terræ Centi.

Dilectis filiis Universitati, & Hominibus Terræ nostræ Centi.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium. EX consueta Romani Pontificis, & Apostolicæ Sedis benignitate, nostros, & ejusdem Sedis subditos favoribus, & gratiis libenter prosequimur, prout eorum fidei, & devotionis sinceritas postulat, ac alias in Domino salubriter conspiciamus expedire.

§.1. Hinc est, quod Nos vestris votis, quantum cum Domino possumus, benigne annuere, ac vos nostris, & Apostolicæ Sedis beneficiis in debita Nobis, & eidem Sedi fide, ac devotione magis continere, & conservare volentes, supplicationibus vestro nomine Nobis humiliter porrectis inclinati, ex diversis petitionibus vestro nomine Nobis oblatis, hæc vobis concedenda duximus. Ut igitur Arma, seu Insignia istius Universitatis, Insignibus Gentilitiis Domus nostræ Aldobrandinæ, aut cujuscumque malueritis illorum partis exornare valeatis, utque vestri Consules solitas, & antiquas auctoritates, & præminentias, ac primum locum immediate post Gubernatorem ejusdem Terræ pro tempore existentem retineant, & habeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuo concedimus, & indulgemus.

§.2. Consilium vero ejusdem Terræ, juxta formam statutorum, ita, ut cum sola licentia, & assistentia Gubernatoris, sine qua tamen nullam fuscipere valeat delibe-

Confirmatio Consilii cum auctoritate condendi statuta.

rationem, quandocumque libuerit, congregari possit. Statutaque præterea, & ordinationes ipsius Terræ, tam quoad civilia, quam quoad criminalia, dummodo tamen in usu, & licita sint, & honesta, ac Sacris Canonibus, & Constitutionibus Apostolicis, & Concilii Tridentini Decretis, nec non libertati ecclesiasticae, ac fidelitati, & obedientiæ Romanorum Pontificum, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, Sedisque Apostolicæ minime adferentur, sine tamen præjudicio bannimentorum, auctoritate, & tenore prædictis, perpetuo confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, ac inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac statuta damnorum datorum, cum duplicatione poenarum Universitati vestræ, ac partibus, quibus damnum illatum fuerit, juxta formam statutorum, applicandarum, & etiam statuta, & provisiones Collegii Notariorum dictæ Terræ, pari modo in omnibus, & per omnia, & cum supradictis limitationibus confirmamus, & approbamus. Vobis præterea, ut nova statuta, & ordinationes, prout rerum, & temporum qualitas exegerit, pro bono vestræ universitatis regimine, quandocumque vobis placuerit, a pro tempore tamen Legato, seu Vice-Legato Ferrariensi examinanda, & approbanda, facere: Utque circa bona divisibilia Casamaris, & Malafitti, vos liberam statendi, & deliberandi, juxta antiqua privilegia, & consuetudines, facultatem, sine tamen juris quarumcumque partium præjudicio, habeatis, perpetuo similiter concedimus, & indulgemus. Statuimus quoque, & ordinamus, ut circa militum deputationem isthic fervetur idem, quod servatur in reliquo Statu nostro Ecclesiastico. Circa autem provisiones Gubernatoris, & applicationem poenarum condemnationum, Constitutiones Aldobrandinas nuncupatas per dilectum filium nostrum Petrum S. Nicolai in Carcere Diaconum Cardinalem Aldobrandinum nuncupatum nostrum secundum carnem ex fratre germano nepotem, ac in Civitate, & Ducatu Ferrariensi nostrum, & dictæ Sedis de latere Legatum, factas, servari volumus.

§.3. Gubernatorem præterea istius Terræ pro tempore existentem in utroque, aut altero jurium Doctorem qualificationem pro officii qualitate esse, illumque, finito ejus officio, syndicatui stare debere, neque fidem bene præstiti servitii, nisi finito syndicatu hujusmodi obtinere posse. Causas item quascumque civiles, & criminales in prima instantia in dicta Terra, & quoad civiles causas in secunda instantia in Tribunali appellationum deputato, seu deputando, in Civitate, sub cujus Legatione dicta Terra pro tempore fuerit, salva tamen auctoritate Superioris, quoad primas instantias hujusmodi, cognosci debere decernimus.

§.4. Vobis præterea, ac singulis Habitatoribus, & Incolis Terræ Centi, ejusque Comitatus, & Districtus, ut ex quibuscumque Locis Civitatis, & Ducatus Ferrariensis, Fru-

Gubernatoris qualitates, & officium.

Alia privilegia.

CLXXXVI.

Deputatio Visitatorum ad reformanda Monasteria, & Loca Regularia tam Virorum, quam Mulierum in Insula Sardinia sub directione Archiepiscopi Calaritan.

Ex Regest. in Secret. brev.

Dilectis filiis Thimotheo de Neapoli Monacho Congregationis S. Benedicti Priori Monasterij ejusdem Congregationis, Cajetan., ac Antonio Marzer Fratri Ordinis Minor. Sancti Francisci de Observantia.

CLEMENS PAPA VIII.

Dilecti filii salutem, & Apostolicam benedictionem.

Pastoralis nostræ sollicitudinis partes sunt, illud potissimum curare, ut Regulares personæ, quæ, relicti mundi curis, & illecebris, Dei obsequiis se manciparunt, iidem obsequiis juxta Regularis observantiæ normam sedulo incumbant, Regularia eorundem Ordinis Instituta observent, & si quæ ab iis deflexerint, modis congruis ad illa reducantur.

Exordium.

§.1. Proinde cupientes, ut Monasteria, & loca Regularia Virorum, & Mulierum Regni, & Insule Sardinia visitentur, & reformentur, ac de vestra pietate, prudentia, religionis zelo, aliisque religiosiis Virtutibus, quibus vos præditos esse fide dignorum Virorum Testimonio accepimus, plurimum in Domino confisi, vos omnium, & singulorum Monasteriorum, & Regularium Locorum Virorum, & Mulierum, Regularibus subditorum, etiam quantumvis exemptorum, ac nobis, & Apostolicæ Sedi immediate subditorum sub directione tamen Venerabilis Fratris Archiepiscopi Calaritan. Visitatores, & Reformatores, auctoritate Apostolica, tenore præsentium hac vicidumtaxat facimus, constituimus, & deputamus: vobisque per easdem præfentes committimus, & mandamus, ut conjunctim, vel divisim arbitrio dicti Archiepiscopi, Monasteria quacumque, ac loca pia Regularia tam Virorum, quam Mulierum, etiam ut præfertur, exempta, ac Nobis, & Apostolicæ Sedi immediate subiecta, in spiritualibus, & temporalibus, auctoritate nostra visitare, atque in illorum universorum, & singulorum Statum, formam Institutam, regimen, consuetudines, vitam, ritus, mores, & disciplinam tam conjunctim quam divisim, ac tam in capite, quam in membris diligenter inquirere, nec non Evangelicæ, & Apostolicæ doctrinæ, Sacrorumque Canonum, & generalium Conciliorum Decretis, & nostris, ac Rom. Pontificum Prædecessorum nostrorum Constitutionibus, ac SS. Patrum traditionibus, & institutis, ac eorundem Monasteriorum, & Regularium locorum, eorumque Ordinum respective laudabilibus statutis, & consuetudinibus inhærendo, quacumque ad eorundem Monasteriorum, & Regularium locorum reformationem, correctionem, emendationem, & prosperam directionem pertinentia, mutatione, correctione, emendatione, revocatione, renovatione, aut etiam ex integro

Deputatio, de qua in rubrica.

Derogatio contrariorum

Dat. die 21. Julii 1598. An.VII.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & quibuscumque statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Ferrariæ sub Annulo Piscatoris die 21. Julii 1598., Pontificatus nostri Anno VII.

Cum facultate reformandi, corrigendi &c.

editione indigere cognoveritis, reformare, corrigere, mutare, emendare, revocare renovare, aut ex integro edere, condere. condita Sacris Canonibus, & Concilii Tridentini Decretis, ac prafatis Nostris, & Romanorum Pontificum Constitutionibus non repugnantia, confirmare, abusus quoscumque tollere, & eradicare, bonas, ac laudabiles Institutiones, ac Regularium Institutum observantiam, Ecclesiasticamque, & Regularem disciplinam, si alicubi excidisse compereritis, modis congruis restituere, ac personas quascumque tam superiores, quam inferiores Regulares etiam exemptas ad debitum, & honestam vitam modum revocare, ac si quos ex illis, quod Deus avertat, in aliquo culpabiles, & criminosos repereritis, illos ab eorum Officiis ad tempus, vel perpetuo arbitrio vestro deponere, ac alias juxta tamen illorum Regularia Instituta punire, & castigare, Nostra Apostolica auctoritate, curetis. Nos enim vobis tam conjunctim, quam divisim arbitrio dicti Archiepiscopi, ac sub illius directione, ut praeferatur, contra quoscumque, ut praeferatur, criminosos, & delinquentes etiam quantumvis exemptos, eorumque fautores quoscumque dignitatis, ordinis, vel conditionis fuerint, per viam accusationis, vel denunciationis, aut ex Officio, ac etiam summarie, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura Judicii inquirendi, & procedendi, eosque prout Canonice requirunt Sanctiones, ac eorum Regularia Instituta, ut praeferatur, puniendi, ac omnia denique, & singula, quae ad visitationem, correctionem, & reformationem hujusmodi pertinere cognoveritis, faciendi, statuendi, & ordinandi, sub directione, & auctoritate praedicti Archiepiscopi, plenam, & liberam, auctoritate, & tenore praedictis facultatem concedimus.

Mandatum Archiepiscopo Cylaritan-curandi observantiam reformationis.

Derogatio contrariarum

§. 2. Mandantes propterea dicto Archiepiscopo, ut vobis in praemissis faveat, & assistat, ac visitationem, & reformationem hujusmodi per vos recte, ac feliciter ad Dei gloriam, & Religionum utilitatem geri, & absolvi curet, & faciat.

§. 3. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quorumvis Monasteriorum, & Regularium locorum hujusmodi, eorumque ordinum, etiam Mendicantium Juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis etiam Mare Magnum, & bulla Aurea, aut alias quomodolibet nuncupat, ipsis Ordinibus etiam Mendicantium, eorumque Monasteriis, Conventibus, & locis, ac personis quibuscumque, sub quibusvis tenoribus, & formis, & cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis eorum tenores praesentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat

specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.
Datum Ferrariae sub Annulo Piscatoris die 29. Julii 1598., Pontificatus Nostri Anno septimo.

Dat. die 29. Julii 1598. An. VII.

CLXXXVII.

Declaratio super controversia orta inter Nobiles Viros Familiae Ghisleriae super jure nominandi ad Alumnatus Collegii Ghislerii a Pio V. Papae erecti.

Ex Regest. in Secret. brev.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

AD Romanum Pontificem spectat dubia, quae super suorum Praedecessorum ordinationibus oriuntur, ne exinde litibus, & controversiis materia praebatur, opportune declarare, prout in Domino salubriter conspicit expedire.

Exordium.

§. 1. Sane, sicut accepimus, dudum, scilicet record. Pius V. Praedecessor noster in Civitate Papien. in qua Studii generalis Universitatis viget, unum Collegium Ghislerium ex Familiae suae nomine nuncupatum in quo Pauperes Jvenes bonis moribus, & literis operam dare volentes reciperentur, & educarentur, ac in quacumque facultate studere, & Doctoratus Lauream suscipere valerent, perpetuo crexit, & instituit.

Pius V. Collegium Ghislerium Papae crexit.

§. 2. Ac inter alia voluit, & ordinavit, ut nominatio, seu electio Scholarium dicti Collegii ad pro tempore existentes tres Seniores de sua Familia Ghisleriorum, Oppidi Boschi, Terdonen. Dicerentur, unde ipsius originem traxit, ipsiusque Collegii juspatronatus pertineret, ac pro dicti Collegii regimine statuit, quod, qui pro prima vice describendi venirent, pro Patronis, & electoribus dictorum Scholarium in dicto Oppido Boschi proprie, & vere nati essent, & esse deberent, de cetero autem illi, qui ab istis primo descriptis descenderent, & nascerentur in infinitum, sive in Oppido praefato Boschi, sive extra illud ubilibet nascerentur ad Juspatronatus, seu nominationem Scholarium hujusmodi admitterentur, ex quibus sic descriptis primo loco de dicta Familia tres Seniores assumerentur, ad quos spectaret cura eligendi dictos Scholares, & alia faciendi tamquam ad dicti Collegii Patronos, quibus, & eorum descendentes sic, ut supra descriptis deficientibus, quosdam alios substituit, ita tamen, ut oriente inter Patronos controversia, quinam admitti deberent ad dictos Scholares eligendos, pro tempore Protector talem controversiam intra tres Menses definiret, cum aliis amplissimis facultatibus dicto Protectori concessis, prout in literis super dicti Collegii erectione, Constitutionibus, & declaratione sub Datum Quarto Idus Januarii 1569. & quarto Kalendas Februarii ejusdem anni, & tertio Idus Septembris 1570., seu alio veriori tempore, respective expeditis, qua-

Alumnorum nominatione tribus Senioribus Familie Ghisleriae attribuit.

Oritur controversia inter Ghislerios super pertinentia hujusmodi Patronatus.

quarum tenorem praesentibus pro expresso haberi volumus, latius continetur.

§. 3. Cum autem, defuncto nuper, sicut Deo placuit, boni mem: Michaelis Episcopo Albanen., Cardinale Alexandrino nuncupato, ejusdem Collegii Protectore per ipsum Pium Praedecessorem deputato, orta esset, seu oriri dubitaretur differentia, seu controversia inter dilectos filios Sebastianum Sacerdotem V. I. D., ac nostrum, & Sedis Apostolicae Notarium, Antonium, & Michaellem filios quondam Paganini, & Pium eorum ex quondam Philippo Milite Militia Jesu Christi Fratre Nepotem ex una, & Pium quondam Antonii ex alia, omnes de dicta Familia Ghisleriorum dicti Oppidi Boschi, de, & super admissione, ac Juspatronatus dicti Collegii, praetendente dicto Pio quondam Antonii, se solum primo loco cum suis etiam descendentes esse vocatum, habitoque ad Nos pro parte ipsorum Sebastiani, & Consortum, ad hujusmodi controversiam facilius sedandam, recursu, ac humiliter supplicato, ut in praemissis, de opportuna declarationis remedio, ex benignitate Apostolica, providere dignaremur.

Clemens causam nonnullis Cardinalibus committit examinandam.

§. 4. Nos, qui litium, & discordiarum femina, quantum cum Domino possumus, de medio tollere, ac pias Fundatorum, praesertim Romanorum Pontificum voluntates debita executioni demandari tenemur, volentes dicti Collegii stabilimento, ac perpetuae firmitati consulere, ac alias ex nostro Pastoralis Officio, ac pro peculiari nostra erga dicti Pii Praedecessoris nostri res, & Familiam propensione, ejus, circa praemissa, voluntatem, sublatis difficultatibus, exequendam esse censentes, negotium hujusmodi dilectis filiis nostris Camillo S. Eusebii Burghesio, ac Laurentio S. Laurentii in Panisperna Blanchetto, necnon Pompejo S. Balbinae Arrigonio, titulum Presbyteris nuncupatis, S. R. E. Cardinalibus audiendum, & nobis referendum commisimus.

Eorumque relatione habita hanc fere sententiam.

§. 5. Cum autem, absente Burghesio, ex relatione dictorum Blanchetti, & Arrigonii Cardinalium, qui pluries Partes ipsas oretenus, & in scriptis, cum eorum etiam Advocatis, audierunt, eorumque jura viderunt, compererimus, ex forma dictarum fundationis, Constitutionum, & declarationis ad dictum jus eligendi, ac Juspatronatus dicti Collegii primo loco etiam supradictos Sebastianum, Antonium, & Michaellem, & Pium quondam Equitis Philippi, eorumque descendentes in infinitum, vocatos pariter existere: Propterea Nos, ne ulterius super aliquo praemissorum dubitari, aut alia super his controversia oriri possit, Motu proprio, & ex certa scientia, & mera deliberatione nostra, ex dictorum etiam Cardinalium sententia, supradictos Sebastianum, Antonium, & Michaellem Fratres, ac Pium eorum Nepotem, cum eorum descendentes in infinitum inter dicti Collegii Patronos primo loco vocatos, & describendos, juxta formam dictarum fundationis, Constitutionum, & declarationis

admittendos esse, auctoritate Apostolica tenore praesentium decernimus, & mandamus, praesentemque declarationem a praed. Michaeli Cardinale Protectore, ad favorem d. Pii qu. Antonii, ac qu. Pauli Ghislerii ejus Patris de Anno 1577. sub die 6. Januarii, seu alio veriori tempore, ut asseritur, factam, ac illius praesentationem, & admissionem de persona ipsius Pii quondam Antonii, & alia coram asserto Praefecto, facta, omniaque alia, & quaecumque exinde sequuta dictum Sebastianum, & Fratres, ac Nepotem minime efficere declaramus, ac perpetuum silentium dicto Pio quondam Antonii, ac ejus descendentes, super dicta ejus praesentatione imponimus.

Clausula.

§. 6. Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & Delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales etiam dicti Collegii pro tempore Protectores, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiti debere, ac irritum, & inane quidquid secus super his contra hanc declarationem a quoquam, quavis auctoritate attentari contigerit, decernimus.

Mandatum de executione.

§. 7. Mandantes propterea dilectis filiis Praefecto, & Officialibus, & Scholaribus dicti Collegii, nec non Exequutoribus in dictis literis Apostolicis Deputatis, ac aliis quibusvis, ad quos spectat, ut supra dictos Sebastianum, Antonium, & Michaellem, Fratres, & Pium eorum Nepotem cum eorum descendentes in infinitum, tamquam primo loco vocatos in Patronos dicti Collegii recipiant, & recognoscant, in Matriculaque, seu libro omnium, & singulorum de Familia Ghisleriorum primo loco vocatorum describi, & in Archivio dicti Collegii recondi, eisque tamquam Patronis, ut supra, omnem reverentiam, & obedientiam in his, quae ad illos, tamquam Patronos pertinere possunt, adhiberi, & praestari curent, & faciant.

Deputatio exequutorum

§. 8. Quocirca Venerabilibus Fratribus Papien., Terdonen., & Placentin. Episcopis per praesentes committimus, & mandamus, ut ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alios, praesentes literas, & in eis contenta quaecumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Sebastiani, & Fratrum, & Nepotis, eorumque Haereditum, & Successorum, aut alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant, auctoritate nostra, illos eorumdem praemissorum effectu pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper a quoquam, quavis auctoritate, quomodolibet molestari: Contradictores per censuras, & poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

Obstantium derogatio.

§. 9. Non obstantibus praemissis, ac etiam dicta praesentia declaratione praedicti Michaelis Cardinalis Protectoris, cum omnibus, & qui-